

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 10.01.2022 - 14.01.2022

11. jaanuar 2022

Lahend 78873/13 - väljendusvabadus

Freitas Rangel vs. Portugal

Artikkel 10-1

Freitas Rangel (kaebaja) oli väga tuntud ajakirjanik Portugalis. Ta suri 2014. aastal, kuid tema tütreid asusid tema asemel menetlusse.

2010. aastal andis kaebaja parlamendikomisjonis tunnistusi sõna- ja meediavabaduse teemal Portugalis. Kaasus puudutab sellega seoses kaebaja süüdimõistmist kutseliitude (kohtunike ning prokuröride) kohta tehtud ütluste eest. Eelkõige kaebaja oli kohtusüsteemi ja prokuratuuri sidunud muu hulgas poliitikasse sekkumisega ja laialdaste konfidentsiaalsuse kohustuste rikkumistega. 2012. aastal mõisteti kaebaja süüdi juriidilise isiku solvamise eest ning pärast vaidlustusi pidi ta maksma trahvi summas 6000 eurot ning mõlemale kutseliidule mittevahalise kahju hüvitiseks 25 000 eurot. EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja EIÕK artiklile 10 ning leiab, et tema süüdimõistmine ja karistamine on rikkunud tema õigust väljendusvabadusele.

EIK leidis, et küsimused, millest kaebaja oli rääkinud parlamendikomisjonis – konfidentsiaalse teabe jagamine ajakirjanikega, et saavutada poliitilisi eesmärgi – pakkus avalikkusele huvi. Enamik kaebaja ütlusi olid kaebaja enda omad ja pigem arvamused kui faktiväited. EIK nentis, et kaebaja sõnastus võis olla samas ebaõnnestunud. Samas poliitilist kõnet on käsitletud erikaitse all olevaks EIK praktikas.

EIK kordas, et juriidilise isiku maine kaitsel ei ole samu nõudeid kui üksikisikute maine või õiguste kaitsel. EIK märkis, et apellatsioonikohtu arutluskäik tugines üksnes kutseliitude õigustele, selle asemel, et tasakaalustada nende õigusi kaebaja omadega. EIK leidis, et kaebajale määratud trahv ja kohustus tasuda mittevahalise kahju hüvitist oli täiesti ebaproportsionaalne ja neil oli jahutav mõju poliitilisele arutelule.

Kokkuvõttes leidis EIK, et siseriiklikud kohtud ei olnud oma seisukohti piisavalt põhjendanud. EIK tuvastas EIÕK artikkel 10 rikkumise.

EIK leidis, et Portugal peab maksma vahalise kahju hüvitamiseks 31 500 eurot ning kulude katteks 19 874,23 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

11. jaanuar 2022

Lahend 70078/12 - õigus era- ja perekonnaelu austamisele

Ekimdzhev ja teised vs. Bulgaaria

Artikkel 10-1

Kaebajad on kaks juristi ja kaks nendega seotud vabauhendust (NGO-d). Nad väitsid, et nende tegevuse laad võib neile kaasa tuua nende salajase jälgimise, kui ka selle, et Bulgaaria ametiasutused saavad juurdepääsu nende sideandmetele. See on võimalik Bulgaaria seadusandluse kohaselt. Kaebajad ei väitnud, et neid oleks tegelikult jälgitud või ametiasutused pääsesid nende sideandmetele ligi. EIK-sse pöördudes tuginevad nad artiklitele 8 ja 13. Esiteks kaebajad leiavad, et Bulgaaria salajase jälgimise

¹ Lühiülelaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

süsteemis raames võib kõiki Bulgaarias pealt kuulata ning teiseks, et ametiasutustel on ligipääs kõigile sideandmetele. Kaebajad leiavad, et kehtiv seadusandlus nende kahe punkti osas ei paku piisavalt õiguskaitsevahendeid meelevaldse või pahatahtliku jälgimise vastu ning sideandmete väljastamise vastu. Kaebajad leiavad ka, et rikkumiste korral puuduvad tõhusad õiguskaitsevahendid.

EIK leidis, et käesolev kaebus ei olnud „sisuliselt sama” sellega, mida uuriti kohtuasjades [Assotsiatsioon Euroopa Integratsiooni ja Inimõiguste eest ja Ekimdzhev vs. Bulgaaria](#). Hoolimata asjaolust, et kaks kaebajat olid samad ja nende kaebuse sisu oli identne, ei põhine käesolev kaebus samadel faktidel. Salajase jälgimise süsteem Bulgaarias on alates 2007. aastast oluliselt edasi arenenud.

Samas EIK leidis, et Bulgaaria salajast jälitustegevust reguleerivad asjakohased õigusaktid ei vastanud konventsiooni õiguse kvaliteedi nõuetele ega suutnud tagada jälgimist (jälitustegevust) sellises mahus, mis on hädavajalik. Samamoodi leidis EIK, et sideandmete säilitamist ja juurdepääsu reguleerivad seadused ei vastanud konventsioonis sätestatud õiguse kvaliteedi nõudele ning need ei suutnud tagada säilitamist ja juurdepääsu sellises mahus, mis oli hädavajalik. Seetõttu tuvastas EIK mõlemas osas artikli 8 rikkumised.

EIK leidis, et õigluse seisukohast on piisav konventsiooni rikkumise tuvastamine ning leidis, et Bulgaaria peab kaebajatele maksma 3290,69 eurot kulude katteks.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)